

[Undervisningsministeren.]

denne tilskudslovgivning gennemført, sådan at den kunne have virkning fra det nye skoleårs begyndelse.

Der er fremført forskellige synspunkter, som jeg gerne vil svare på. Det er rigtigt, som hr. Poul Dam sagde, at friskolebegrebet er under revision i disse år. Dertil vil jeg dog gerne sige, at den nye tilskudslov ikke griber ind i dette. De særregler, som her indføres for friskolerne, gælder udelukkende de friskoler, der eksisterede og var fuldt udbygget pr. 1. oktober 1968; og det tilskud, som nu indføres som en særlig ordning for disse friskoler, der kunne formodes at komme i vanskeligheder ved overgangen til det nye system, bygger i væsentlig grad på et forslag, som de frie skoler selv har udarbejdet.

Der har i vinterens løb været megen diskussion ikke bare i udvalget, men også i offentligheden, om de forhold, hvorunder friskolerne skulle virke. Det blev sagt ved støttelovforslagets fremsættelse, at vi i ministeriet var klar over, at der var et uløst problem, som vi var villige til at løse; vi foreslog, at det skulle ske ved indførelse af et rådighedsbeløb for ministeriet, der kunne bruges til skoler, som var i særlige vanskeligheder. Der har altså ikke været nogen tvivl fra min eller ministeriets side og i øvrigt heller ikke hos noget af de partier, som har deltaget i udvalgsarbejdet, om, at man skulle finde en ordning for disse friskoler, så de kunne få en ekstra sikring af deres eksistens ud over den, som lovforslaget i sig selv byder.

Når vi er standset ved det ændringsforslag, jeg har stillet, hænger det sammen med to ting: for det første var det det, skolerne selv havde fundet frem til som et anvendeligt system, og samtidig var det et system, som er administrativt let at have med at gøre. Det ligger i øvrigt i sin idé i forlængelse af det grundtilskud, som efter den gældende friskolelov ydes til skolerne, og som aftrappes efter elevtallet. For det andet har rådighedsbeløbet, som vel at mærke kan bruges og ville kunne bruges ganske specielt i helt akutte situationer, den svaghed, at skolerne ikke vil kunne disponere efter det. De vil ved skoleårets begyndelse efter de nugældende regler kunne

disponere ud fra et tilskud, som de med nogenlunde sikkerhed kan beregne. Selv om jeg altså oprindeligt var indstillet på rådighedsbeløbet, tror jeg, at den nye udformning vil være den bedste, og det er altså også blevet den foretrukne under de mange forhandlinger, vi har haft i udvalget om dette.

Spørgsmålet om fripladstilskud eller fripladsordning vil jeg også gerne gøre et par bemærkninger om. Det forekommer mig, at der efter det, der er sagt her i dag, tiltrænges en afklaring. Jeg vil i øvrigt gerne i anledning af det, hr. Orla Møller sagde, minde om, at man ikke må glemme, at en fripladsordning er noget nyt. Der er i de gældende love, bortset fra loven om private gymnasieskoler, ikke nogen adgang til at yde fripladstilskud; for de private gymnasieskoler er det endda ikke en lovbestemmelse, men en tekstanmærkning på finansloven, som giver adgang til at yde 100 kr. pr. elev i private gymnasier. Men for de andre skoleformer findes intet fripladstilskud i den gældende lovgivning, og når der nu åbnes en vis adgang til fripladstilskud, er dette en nydannelse og en forbedring. De fripladstilskud, der er tiltænkt friskolerne for 1.-7. årgang, vil tidligst kunne få virkning fra næste finansår, og de forudsætter i øvrigt, at skolerne selv kan finde en ordning, hvorefter de kan administrere det beløb, som stilles til rådighed, efter nærmere af ministeriet fastsatte regler.

For elever over den undervisningspligtige alder, altså efter 7. klasse, vil det være som hidtil, at elever på højskoler, landbrugs-skoler, efterskoler osv. vil få elevunderstøttelse efter de gældende regler. Det er ikke tanken, at disse elever skal føres ind under ungdommens uddannelsesfond. Når den opfattelse måske har bredt sig, hænger det vel sammen med, at dette foreslås i von Eyben-udvalget som en ordning, der på længere sigt skulle gennemføres. Men jeg vil gerne gentage, hvad jeg har sagt tidligere, at for de frie efterskoler er det ikke tanken at gå over til det nye system. Jeg vil gerne understrege det, der er nævnt i udvalgets betænkning om, at når der ved fordelingen af midler fra ungdommens uddannelsesfond kan tages hensyn til skolepengene, gælder det udelukkende de skole-